

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.015.31:502

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307841>

Лілія Стахів, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Сузанна Волошин, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри біології та хімії
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Андрій Прийма, кандидат технічних наук,
доцент кафедри біології та хімії
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Актуальність дослідження проблеми організації дослідницької діяльності школярів у здоров'язбережувальному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти продиктоване нововведеннями, пов'язаними із впровадженням ідей Концепції Нової української школи. У контексті дотримання принципів Державних стандартів початкової та базової середньої освіти відповідно до цієї Концепції здійснено аналіз нормативно-правових документів та навчально-методичного забезпечення, за яким здійснюється освітній процес з учнями молодшого та середнього шкільного віку, а також розкрито методику організації дослідницької діяльності з учнями під час проведення занять "Я пізнаю світ" (4 клас) та "Пізнаємо природу" (5 клас).

Ключові слова: дослідницька діяльність; заклади загальної середньої освіти; здоров'язбережувальне освітнє середовище; Нова українська школа.

Лит. 9.

Liliya Stakhiv, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Pedagogy and Methods of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Suzanna Voloshin, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Biology and Chemistry Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Andrii Pryima, Ph.D. (Technical Sciences),
Associate Professor of the Biology and Chemistry Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

**ORGANIZATION OF RESEARCH ACTIVITIES OF SCHOOL STUDENTS IN THE HEALTH
CARE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF GENERAL SECONDARY EDUCATION
INSTITUTIONS**

The relevance of the study of the problem of organizing the research activities of schoolchildren in the health-preserving educational environment of general secondary education institutions is dictated by innovations related to the implementation of the ideas of the New Ukrainian School Concept in accordance with the Laws of Ukraine "On Education". In the context of compliance with the principles of the State Standards of Primary and Basic Secondary Education, an analysis was made of the Standard curriculum for general secondary education institutions developed by R. Shiyani and the educational program of the scientific-pedagogical project "Intellect of Ukraine", developed by Kharkiv scientists under the leadership of Iryna Havrysh. Within the outlined problem, the authors also analyzed educational and methodological support for students of grades 1–4 and 5. In particular, the textbook "I explore the world" by the authors: I. Ishchenko, O. Vashchenko, L. Romanenko and K. Romanenko, notebooks with a printed base "I explore the world" by the authors' collective I. Gavrish and the electronic textbook "Learning nature" developed for 5th grade students of general secondary education institutions by the authors Tetyana Korshevyuk and Olga Yaroshenko. The article also reveals the method of organizing research activities with students during the classes "I know the world" (4th grade) and "Learning about nature" (5th grade), focusing on conducting a number of experiments related to the formation of the rainbow as a natural phenomenon, it is proposed recommendations through the prism of conducting research work with the aim of creating a health-preserving educational environment in accordance with the Concept of the National Academy of Sciences.

Keywords: research activity; children of primary and secondary school age; institutions of general secondary education; health-preserving educational environment; New Ukrainian School.

Постановка проблеми. Сьогодні, оскільки шкільна реформа спрямована на підвищення якості освіти, завдання вчителя закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) полягає у тому, щоб створити відповідні умови й знайти оптимальні шляхи задля подальшого використання учнями своїх знань у повсякденному житті. На спрямовують цьому наголошують сучасні освітні документи: Закон України “Про освіту”, Концепція “Нова українська школа”, Державний стандарт початкової освіти, Державний стандарт базової середньої освіти та ін. Основою цих нормативних освітніх документів є компетентнісно-зорієнтовано-практичний підхід, який охоплює й організацію дослідницької діяльності дітей молодшого і середнього шкільного віку.

Аналіз досліджень і публікацій. Цю проблему розглядають низка сучасних науковців: І. Гавриш, Л. Булахова, Г. Жук, С. Доценко, Г. Калиновська, Т. Шпіт [1], І. Іщенко, О. Ващенко, Л. Романенко, К. Романенко [8], Т. Коршевнюк, О. Ярошенко [5], Р. Шиян [7] та ін.

Мега статті – розкрити методика проведення дослідницької роботи учнів у здоров'язбережувальному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні відповідно до ідей Концепції Нової української школи важливе місце відведено таким цінностям, як Дитинство, Особистість, Радість, Безпека та Здоров'я [5]. Детальний аналіз нормативно-правової бази засвідчує, що в освітньому процесі як початкової, так і базової середньої школи ці цінності реалізуються на заняттях таких інтегрованих курсів, як “Навколишній світ”, “Всесвіт”, “Я пізнаю світ”, “Я досліджую світ” та ін. (1–4 класи) та “Пізнаємо природу”, “Довкілля”, “Природничі науки” (5–6 класи), залежно від навчальної програми, яку ЗЗСО обрав з метою ефективного здійснення освітнього процесу.

З цією метою ми проаналізували *нормативно-правові документи* для початкової та базової середньої освіти у контексті організації дослідницької діяльності учнів, зокрема Державний стандарт початкової освіти [2], Державний стандарт базової середньої освіти [3], а також чинні навчальні програми, відповідно до яких здійснюється освітній процес у ЗЗСО із використанням цієї методики [6; 7].

Так, у Державних стандартах як початкової, так і базової середньої освіти, презентовано “загальні результати навчання” як “сукупність знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистісних якостей здобувачів освіти” та низку компетентностей, які породжують “творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію”, які необхідно набувати та отримувати учням під час традиційних та нетрадиційних

уроків, зокрема й інтегрованих вище перелічених нами занять [2; 3].

Детальний аналіз Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти І ступеня “НУШ” (автор Роман Шиян) засвідчує, що у цьому документі студіюються нові підходи, які мають місце в організації освітнього процесу ЗЗСО, рекомендуються такі форми й методи, як “дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство” тощо [7]. Звертаємо увагу, що у контексті організації дослідницької діяльності школярів ми конкретніше зупиняємося на природничій освітній галузі.

Також зазначаємо, що низка шкіл України, зокрема й Львівщини, працює за освітньою програмою науково-педагогічного проекту “Інтелект України”, розробленою харківськими науковцями під керівництвом Ірини Гавриш, у якій акцентовано на організації науково-дослідницької діяльності учнів у площині кооперативного та парно-групового навчання. Автори пропонують використовувати цілу низку інтерактивних вправ, наприклад, “Ажурна пилка”, “Броунівський рух”, “Дерево припущень”, “Діалог”, “Карусель”, “Синтез думок”, “Тонкі та товсті запитання”, “Учитель”, “Шість розумних капелюхів” та ін., які мають місце й під час проведення дослідницької діяльності [6].

Детальний аналіз інтернет-ресурсів засвідчує, що завдяки цьому науково-педагогічному проекту “зберігається баланс психофізичного стану дитини, не допускаючи, з одного боку, нервового перезбудження, а з іншого – втоми, втрати зацікавленості, оскільки на уроках використовується багато наочних засобів і відеоматеріалів”, проводиться багато практичної роботи, зокрема мають місце дослідження, оскільки метою програми є впровадження компетентнісно-практико-зорієнтованих завдань, в тому числі й дослідницьких, під час виконання яких в учнів формується низка дослідницьких навичок [6].

Розкриваючи поняттєво-категоріальний тезаурус, пов'язаний з організацією проведення дослідів у ЗЗСО, зокрема в 1–4 та 5 класах НУШ, ми окреслюємо її також крізь призму аналізу *навчально-методичного забезпечення*, яким користуються вчителі та учні в початковій і базовій середній школі.

Так, у контексті збереження та зміцнення здоров'я дітей ми також детально проаналізували укладені відповідно до науково-педагогічного проекту “Інтелект України” підручник “Я досліджую світ” (автори І. Іщенко, О. Ващенко, К. Романенко, Л. Романенко [8]) і зошит з друкованою основою “Я пізнаю світ” авторів І. Гавриш, Л. Булахової, Г. Жук, С. Доценко, Г. Калиновської та Т. Шпіт [9], які виконують роль одночасно й підручників та [6].

Як засвідчує детальний аналіз одного із цих зошитів “Я пізнаю світ” (Тиждень 13), у ході окрес-

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

леної проблеми ми аналізуємо серію тем, пов'язаних із виконанням учнями практичних робіт у контексті вміщених так званих Сторінок дослідника (природодослідника) і натрапляємо, наприклад, на тему “Дослідження сяяння зірок”. Зазначаємо, що у ході роботи укладачі робочого зошита радять учням виконати такі дослід з елементами спостережень: “За допомогою діркопробивача зробити в аркуші картону кілька отворів і покласти цей аркуш у конверт. Дослід виконувати парами. Перший учень може тримати конверт і ліхтарик, другий учень – лише ліхтарик. Потім другий учень має ввімкнути ліхтарик і посвітити на бік конверта, оберненого до нього. У цей час ліхтарик першого учня має бути вимкнений. Тоді перший учень вмикає свій ліхтарик і світить ним на бік конверта, обернений до нього. У цей час ліхтарик другого учня також увімкнений. Другий учень вмикає свій ліхтарик. У цей час ліхтарик першого учня є вимкнений” [9, 4].

У межах досліджуваної проблеми аналізуємо рубрику “Я – дослідник”, завдяки якій учні виконують таку практичну роботу: “Візьми лінійку й помісти один термометр на відмітку 10 см, а другий термометр – на відмітку 100 см. Постав настільну лампу біля нульової відмітки лінійки. Включи лампу. Через 10 хвилин порівняй покази обох термометрів. За цей час виготов власний термометр за допомогою роздавального матеріалу. Візьми паперову стрічку, зафарбуй її половину олівцем червоного кольору. Устав стрічку в заготовку термометра. Твій термометр готовий” [9, 48].

Ми акцентуємо й на тому, що в проаналізованих нами зошитах також натрапляємо на тему “Чи можна створити веселку?”. З цього приводу учні мають змогу почитати короткий текст про природу та природні явища: “Природа є справжньою чарівницею! Вона вміє творити дивовижні речі – природні явища”, після чого ознайомлюються з ланцюжком понять: “Дощить – явище, сніжить – явище, віє вітер – теж явище. Хоч ми й не чарівники, та в школі вчимося творити дива” [9, 78]. З рубрики “Запам’ятай” учні дізнаються про те, що Сонячне світло хоча є білим, однак воно складається зі семи кольорів і після цього пробують створити веселку. Таким чином, як стверджують укладачі цієї навчальної книги, учні перетворюються на “казкових натхненних малярів” [9, 78].

Далі учням автори пропонують практичну роботу, яку радять виконати вдома з батьками. Зокрема, запропоновано у сонячний день полити квіти водою зі шланга і у дрібних бризках води спробувати побачити веселку.

Ми також проаналізували й електронні підручники Наталії Коршевинок та Ольги Ярошенко “Пізнаємо природу” для учнів 5 класу і зосередили увагу на темах, пов'язаних із практичною роботою

учнів, зокрема дослідницькою. Так, наприклад під час вивчення теми “Як дослідити світлові явища” автори пропонують розглянути на вміщеному ними малюнку тіла, що випромінюють світло, висловлюють припущення, за якою ознакою їх об’єднали у дві групи, і розповідають у парі, що їм відомо взагалі про світло як явище. У виконанні цього завдання учні можуть скористатися науковою довідкою: “Явища, що супроводжуються появою і поширенням світлових променів, називають світловими явищами. Світло допомагає бачити, що відбувається навкруги. Без світла предмети були б невидимі без спеціальних пристроїв” [1, 102].

Потім учні розглядають зображення, вміщене на одному з малюнків, на якому видно, як у лісі сонячні промені пробиваються крізь листки дерев, і з’ясовують зміст терміна “світлові промені” як “уявні прямі лінії, уздовж яких поширюється світло”, а також “джерела світла”, зокрема про Сонцем як “найбільшим й найяскравішим природним джерелом світла”, а також іншими світловими явищами такими, як блискавкою, зорями, полярним сяйвом, а також жуками-світлячками, окремими медузами тощо [1, 103]. Таким чином, на сторінках підручника автори підводять учнів до ще одного важливого світлового явища – різнобарвної веселки на небі.

Варто зауважити, що учням також запропоновано розглянути колаж, звернути увагу на те, що зображені на ньому тіла мають колір, і зрозуміти, що кожний колір відповідає кольору світла, яке відбиває поверхня відповідного тіла. Потім учням запропоновано розглянути Пізнавальний калейдоскоп та ознайомитися з інформацією про те, як вчений Ісаак Ньютон уперше довів, що “біле світло розкладається на інші кольори” [1, 104]. З приводу цього читаємо: “Понад 300 років тому природодослідник здійснив цікавий експеримент. Він пропустив вузький пучок сонячного світла крізь прозору скляну призму й спостерігав, як біле світло розклалося на сім кольорів. Так стало відомо, що біле світло розкладається на червоний, помаранчевий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий кольори. На небі після дощу, у бризках фонтана, водоспаду можна бачити красиве явище природи – веселку” [1, 04].

Далі учні можуть висловлювати припущення, як на небі утворюється веселка, розмірковують, чому її можна спостерігати після дощу та здійснюють медіапошук за зазначеним у підручнику посиланням: <https://cutt.ly/SIOFfUc>. Після виконання цього завдання учні діляться враженнями від побаченого з друзями в парі, групі, використовуючи інтерактивну вправу “Два-чотири-всі разом” [1].

Детальний аналіз цих підручників та зошитів із друкованою основою наштовхнув нас на думку, що після цього учнів можна залучити до виконання різноманітних завдань дослідницько-пошукового

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

характеру, пов'язаних із утворенням унікального дивовижного природного явища – *веселки*.

Так, уважаємо, що процесу проведення дослідницької роботи може передувати розповідь вчителя чи добре підготовленого учня про появу на небі Веселки, яка, згідно з народною легендою, завжди віщує добрий знак, оскільки згідно з повір'ями, Бог тоді посилає людям добрі звістки, гарні новини. Відповідно до трактування, веселка розглядається як “місток-дорога” між небом і землею, по якому Ангели сходять на Землю, щоб набрати з річок воду. Звідси й загадка як один із малих фольклорних жанрів – “Червоне коромисло через річку повисло”.

Таким чином, на основі міфів, легенд можна пояснити учням, як появляється веселка – це красиве “атмосферне оптичне явище, яке представляє одну, дві або декілька спектральних дуг, що спостерігаються на тлі хмари, розташованої навпроти сонця” [1]. Надалі можна запропонувати учням самим зробити веселку, трохи проекспериментувавши, і детальніше дізнатися про кольори спектру.

Отже, для початку можна з учнями провести *дослід 1*. Учні беруть прозору склянку, наливають у неї воду (приблизно $\frac{3}{4}$ ємності) й опускають пластикову ложку, спостерігаючи збоку, як утворюється заломлений промінь. Далі учні можуть провести *дослід 2* під назвою “*Утворюємо веселку власноруч*”. Для його проведення знадобляться: посудина з водою, дзеркальце, білий аркуш паперу та ліхтарик. Отже, учні наповнюють посудину водою, на дно кладуть дзеркальце і направляють на нього світло ліхтарика. Потім відбите світло ловлять на аркуші паперу саме в цей час, коли з'являється персональна міні-веселка.

Дослід 3. пропонуємо провести зі звичайними комп'ютерними дисками. З цією метою можна включати ліхтарики на мобільних телефонах і направляти на них. Тоді у середину диска потрібно вставити олівець або ручку і починати крутити, збільшуючи швидкість. Так учні мають змогу побачити штучну “мінівеселку” з чітко вираженими її кольорами.

Дослід 4 ми пропонуємо провести на утворення суміжних кольорів із основних. З цією метою учні беруть 7 склянок і наповнюють їх водою. У перші 3 склянки додають *синій, жовтий і червоний* барвники або фарби чи гуаші, у наступній змішують жовтий колір з червоним, щоб утворився *оранжевий*. Далі проводять дослід у такій послідовності, поєднуючи у склянках: червоний і синій кольори, завдяки чому утворюється *фіолетовий*; жовтий і синій, щоб утворився *зелений*; а до води в останній склянці додають невелику кількість синього кольору, щоб утворився *блакитний*, і, отже, так отримали усі сім кольорів веселки. На завершення учні можуть запам'ятати такі кольорові літери Веселки:

“Частіше Посміхаймося, Жартуймо, Зробімо Безхмарною Свою Фортуну!”.

Висновки. Отже, ми з'ясували, що організація дослідницької роботи учнів має велику педагогічну цінність, оскільки вони включаються у різні види діяльності, які доцільно використовувати на заняттях / уроках, проявляти творчість із використанням низки інтерактивних вправ. У процесі дослідницької діяльності учні можуть продемонструвати свої знання, вони краще запам'ятають навчальний матеріал, працюючи у групах чи парах. А загалом, вважаємо, така робота буде приносити їм радість в усьому здоров'язбережувальному освітньому середовищі Нової української школи відповідно до Концепції НУШ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коршевнік Т., Ярошенко О. Пізнаємо природу : підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Оріон. 2022. 256 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/articles/uryad-zatverdvy-novyj-standart-pochatkovoyi-osvity-shho-tse-oznachaye/>.
3. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
4. Закон України “Про освіту”. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Концепція Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkol>.
6. Нова українська школа: освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту “Інтелект України” цикл I (1–2 класи). URL: https://intellektukraine.org/files/Naukova_ta_metodychna_baza_2018_2019/01%20Navchalni_programy_2018_2019/Osvitnya_programa_2018.pdf.
7. Програма для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-prirodovnavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pochatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html>.
8. Я досліджую світ : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / укл.: О.Л. Іщенко, О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко, О.М. Кліщ. Київ : Література ЛТД. 2018. Ч. 2. 102 с.
9. Я пізнаю світ українська мова. Математика 2 клас : зошит з друкованою основою. Тиждень 10 / укл.: І.В. Гавриш, Л.М. Булахова, Г.О. Жук, С.О. Доценко, Г.О. Калиновська, Т.В. Шпіт. Харків : Інтелект України. 2019. 72 с.

REFERENCES

1. Korshevnyuk, T. & Yaroshenko, O. (2022). Piznaiemo pryrodu: pidruchnyk intehrovanoho kursu dlia 5 klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Let's get to know nature: a textbook of an integrated course for the 5th grade of general secondary education institutions]. Kyiv, 256 p. [in Ukrainian].
2. Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity [State standard of primary education]. Available at: <http://nus.org.ua/articles/uryad-zatverdvy-novyj-standart-pochatkovoyi-osvity-shho-tse-oznachaye/> [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi standart zahalnoi serednoi osvity [State standard of general secondary education]. Available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ [in Ukrainian].

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

4. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

5. Kontseptsiiia Nova ukrainska shkola [The concept of the New Ukrainian School]. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkol> [in Ukrainian].

6. Nova ukrainska shkola: osvitnia prohrama pochatkovoї shkoly naukovo-pedahohichnoho proiektu "Intelekt Ukrainy" tsykl I (1–2 klasy) [New Ukrainian school: the educational program of the elementary school of the scientific and pedagogical project "Intellect Ukraine" cycle I (grades 1–2)]. Available at: https://intellectukraine.org/files/Naukova_ta_metodychna_baza_2018_2019/01%20Navchalni_programy_2018_2019/Osvitnya_programa_2018.pdf [in Ukrainian].

7. Prohrama dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Program for institutions of general secondary education]. Available at: [https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-](https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html)

[prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html](https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html) [in Ukrainian].

8. Ya doslidzhuu svit: pidruchnyk dlia 1 klasiu zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2018). [I explore the world: a textbook for the 1st grade of general secondary education institutions]. (in 2 parts): Part 2. (Eds.). O.L. Ishchenko, O.M. Vashchenko, L.V. Romanenko, K.A. Romanenko, O.M. Klishch. Kyiv, 102 p. [in Ukrainian].

9. Ya piznaiu svit ukrainska mova (2019). Matematika 2 klasi: zoshyt z drukovanoiu osnovoiu. Tyzhden 10 [I will learn the world of the Ukrainian language. Mathematics 2nd grade: a notebook with a printed base. Week 10]. (Eds.). I.V. Havrysh, L.M. Bulakhova, H.O. Zhuk, S.O. Dotsenko, H.O. Kalynovska, T.V. Shpit. Kharkiv, 72 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.06.2024

УДК 378.091.011.3-051:37.064.1

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304350>

Надія Щербакова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки,
Бердянського державного педагогічного університету

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

У статті здійснено аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів до встановлення партнерських взаємин із батьками учнів. Запропоновано здійснювати вивчення змістового модуля "Організація партнерських взаємин вчителя з батьками учнів" у межах обов'язкової навчальної дисципліни педагогіка шляхом створення визначених педагогічних умов (стимулювання ціннісно-мотиваційного та відповідального ставлення до взаємин із батьками на засадах педагогіки партнерства, використання інноваційних форм і методів навчання (перевернуте навчання, професійні ігри та ігрові ситуації)). Доведено, що такий підхід забезпечує ознайомлення майбутніх учителів з особливостями налагодження партнерських взаємин із батьками учнів, а також практичну підготовку студентів до впровадження здобутого досвіду в майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів; партнерські взаємини; педагогічні умови; підготовка здобувачів вищої педагогічної освіти до встановлення партнерських взаємин із батьками учнів.

Літ. 10.

Nadiya Scherbakova, Ph.D. (Pedagogy),
Associate Professor of the Pedagogy Department,
Berdyansk State Pedagogical University

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR PARTNERSHIPS WITH STUDENTS' PARENTS

This article analyzes the issue of professional training of future teachers for establishing partnerships with parents in the educational process of the New Ukrainian School. It is determined that the partnership relations of teachers with parents of pupils are one of the priority directions of development of pedagogical science, which is actively investigated by modern scientists.

On the basis of the analysis of scientific literature and own pedagogical experience, a special organization for studying pedagogical disciplines is proposed by means of selecting a special module and creating necessary pedagogical conditions for its mastering by students. Thus, purposeful work on mastering the content module "Organization of partnership relations between a teacher and parents of pupils" is considered within the framework of studying the compulsory academic discipline pedagogy. It is determined that the work will be effective if appropriate pedagogical conditions are created, which will ensure that future teachers are familiarized with the peculiarities of establishing partnerships with parents of pupils, the motivation of higher pedagogical education seekers to this kind of activity is carried out, and their preparation for the implementation of the acquired experience in their future profession is ensured.

Such pedagogical conditions were determined: stimulating value-motivational and responsible attitude to relations with parents on the principles of pedagogy of partnership, as well as the use of interactive forms and methods of teaching (flipped learning, case study method, professional games and game situations). It is proved that the study of the defined